

A Pécsi Ítéltábla a dr. Németh Roland ügyvéd (fél címe) által képviselt **I.rendű felperes neve** I. rendű és **II.rendű felperes neve** II. rendű (mindketten: ... szám alatti lakosok) felpereseknek - a dr. Pintér Gyula ügyvéd (fél címe) által képviselt **ifj. I.rendű felperes neve** (címe) I. rendű és a személyesen eljáró **II.rendű alperes neve** (címe) II. rendű alperes ellen szerződés teljesítése iránt a Kaposvári Törvényszék által 2015. július 7. napján kelt, 15.P.21.497/2014/16. számú ítélet ellen az I. és II. rendű felperesek által 17. sorszám alatt, valamint az I. rendű alperes által 18. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, azt megváltoztatja, és a szerződés teljesítésére irányuló keresetet elutasítja.

Mellőzi az I. rendű alperes elsőfokú perköltségben való marasztalását.

A felpereseknek, mint egyetemleges kötelezetteknek az I. rendű alperes javára terhelő elsőfokú perköltség-viselési kötelezettségét leszállítja 448.310 (négy száznegyvennyolcezer-háromszáztíz) forintra.

A felpereseknek, mint egyetemleges kötelezetteknek a Magyar Állam javára terhelő elsőfokú illetékviselési kötelezettségét leszállítja 423.000 (négy százhuszonháromezer) forintra.

Egyebekben - az ajándék visszakövetelésére vonatkozó kereseti kérelem tekintetében - az ítéletet - a fellebbezési kérelem korlátaira tekintet nélkül - hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot a per folytatására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felpereseket, mint egyetemleges kötelezetteket, hogy fizessenek meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 312.025 (háromszáztizenkettőezer-huszonöt) másodfokú eljárásban felmerült részperköltséget.

Kötelezi a felpereseket, mint egyetemleges kötelezetteket, hogy fizessenek meg a Magyar Állam javára, az illetékes állami adóhatóság felhívására - 786.200 (hét száznyolcvanhatezer-kettő száz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

A részbeni hatályon kívül helyezés folytán megállapítja, hogy a feljegyzett fellebbezési illeték 1.381.700 (egymillió-háromszáznyolcvanegyezer-hétszáz) forint, míg a felpereseknek, mint együttes jogosultaknak és az I. rendű alperesnek 127.000 - 127.000 (százhuszonhétezer - százhuszonhétezer) forint költsége merült fel, a II. rendű alperesnek költsége nem merült fel a másodfokú eljárásban.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy felperesek házastársak, az I. és II. rendű alperesek a nagykorú gyermekeik. A szülők és a gyermekek 1993. évtől közösen gazdálkodtak, 2002-ben alapítottak családi gazdaságot, amelyet a ... Földművelésügyi Hivatal 2002. március 18. napján kelt, 3/950/2002. számú határozatával vett nyilvántartásba. A családi gazdálkodó az I. rendű alperes, ifj. I.rendű felperes míg a családi gazdaság tagjai id. I.rendű felperes neve és II.rendű felperesek, a II. rendű alperes, II.rendű alperes alkalmazottként tevékenykedett a családi gazdaságban. Az állóeszköz vásárlásához felvett hitel biztosítékként jelzáloggal terhelték meg az alperesek tulajdonában álló ingatlanokat, emiatt a felpereseknek le kellett mondaniuk a haszonélvezeti jogukról a hácsi 0142, 02/1, 02/2, 095/3. 095/2, 125, 069/3 és a 069/2 helyrajzi számú ingatlanokra vonatkozóan. A haszonélvezeti jogról lemondó szerződés 2002. május 24. napján kelt.

Időközben a felek viszonya megromlott, ezért 2006. május 25. napján dr. **B M** közjegyző előtt megállapodást kötöttek a „Családi gazdálkodás működéséről és a formai vagyon megosztásáról”. Ebben rögzítették, hogy ifj. I.rendű felperes I. rendű alperes 14.000.000 forintot fizet a családi gazdaság másik két tagja, azaz a felperesek részére oly módon, hogy 4.500.000 forint értékű gépet és eszközt átad, továbbá 9.500.000 forintot készpénzben fizet ki. Megállapodtak abban is, hogy a családi gazdaságban használt 110,7 hektár szántó után, valamint az I. rendű alperes tulajdonát képező 41,7 hektár szántó után az I. rendű alperes a korábbi haszonélvező szülőknek évi 25.000 Ft/hektár használati díjat fizet. A megállapodásból azonban nem mindent teljesített az I. rendű alperes: 4.500.000 forint értékben a gépeket a felperesek részére átadta, továbbá kifizetett 2.500.000 forint, valamint 3.200.000 forint vagyonmegváltási részletet, emellett 2.600.000 forint használati díjat, valamint újabb 1.000.000 forint használati díjat. Kifizette továbbá a 110,7 hektár szántó után 2007. március 7. napjáig a 2.600.000 forint használati díjat.

Ezt követően dr. **S Z** ügyvéd egyeztetése mellett próbálták a családi gazdaság tagjai átütemezni az I. rendű alperes tartozását. A tervezetben foglaltaknak megfelelően 2011. március 3. napján megkötötték a „Megállapodás és tartozáselismerő okirat” megnevezésű szerződést. Ebben megállapodtak arról, hogy az I. rendű alperes a vagyonmegosztás alapján fennálló 3.500.000 forint tartozásból 250.000 forintot 2011. március 15. napjáig, 2.250.000 forintot 2011. október 1. napjáig, míg a fennmaradó 1.000.000 forint tőketartozást és a járulékokat legkésőbb 2012. október 1. napjáig fizeti meg a felpereseknek. Elismerte továbbá az I. rendű alperes a korábbi megállapodás alapján fennálló földhasználati díj tartozását, amelyet 2012. és 2023. évek között évi 1.100.000 forint + kamatai részösszegben minden év december 31. napjáig vállalt megfizetni. A megállapodás napján 250.000 forintot az I. rendű alperes a felperesek részére megfizetett, a további fizetési kötelezettségének azonban nem tett eleget.

A felperesek módosított keresetükben azt kérték, hogy kötelezze az I. rendű alperest a bíróság - 3.250.000 forint vagyonmegosztásból fennálló tőke és ebből 2.250.000 forint után 2011. október 2. napjától, 1.000.000 forint után 2012. október 2. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamat, valamint a teljes tőke után a megállapodás szerint 2006. május 26. napjától évi 17% ügyleti kamat megfizetésére,

- a 2012-2023. évek között esedékes földhasználati díjból fennálló 13.200.000 forint tartozás és ez után 2013. október 1. napjától a törvényes késedelmi kamat, továbbá a teljes tőke után a megállapodás szerint 2006. május 26. napjától évi 17% ügyleti kamat megfizetésére,
- a 41,7 hektár földhasználati díjaként 2010., 2011. és 2012. évekre vonatkozóan mindösszesen 3.127.500 forint és ez után 2012. január 1. napjától, mint középátlagos időponttól a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a 2006. május 25. napján megkötött szerződés érvénytelen, mert jogszabályba ütközik. A jogszabály a polgári jogi társaság szabálya, azaz a Ptk. 571.§-ának (1) bekezdése. A 2006. évi szerződés ugyanis a családi gazdálkodás veszteségeit kizárólag az I. rendű alperesre terhelte, ezért az véleménye szerint semmis. Ebből következően a 2011. évi szerződés, amely a 2006. évi szerződésen alapul, szintén jogszabályba ütközik.

Bár az elsőfokú bíróság nem emelte ki, de indoklásából kiderült, hogy az I. rendű alperes a 2006. és 2011. évi szerződések érvénytelenségére abból az okból is hivatkozott, hogy kényszer hatása alatt írta alá.

Emellett beszámítási kifogást terjesztett elő 65.640.233 forint erejéig, a családi gazdálkodás felperesekre eső terheiként elszámolandó.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek 15 napon 9.677.500 forint tőkét és ebből 2.250.000 forint után 2011. október 2. napjától, 1.000.000 forint után 2012. október 2. napjától a kifizetésig 17% ügyleti kamatnak a mindenkori jegybanki alapkamattal növelt mértékű kamatát, valamint 2.250.000 forint 2006. május 26-tól 2011. október 2. napjáig, 1.000.000 forint után 2016. május 24-től 2012. október 2. napjáig évi 17% ügyleti kamatot, 3.300.000 forint tőkét, valamint 1.100.000 forint után 2013. január 1. napjától további 1.100.000 forint után 2014. január 1. napjától, további 1.100.000 forint után 2015. január 1. napjától a kifizetésig évi 17% ügyleti kamatot, 3.127.500 forint után 2012. január 1. napjától a kifizetésig a mindenkori jegybanki alapkamattal megfelelő mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az I. rendű alperesnek egyetemlegesen 15 napon belül 800.000 forint részperkötséget. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen a Magyar Államnak külön felhívásra 1.100.000 forintot, míg az I. rendű alperes 390.000 forint le nem rótt eljárási illetéket.

Ítéletének jogi indoklásában kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 200.§-ának (1) bekezdése szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg. A felek a családi gazdálkodásból eredő követeléseiket, jogviszonyukat 2006. május 25. napján rendezték közjegyző előtt szerződéssel, majd azt megerősítették, illetőleg átütemezték 2011. március 3-án ügyvéd előtt.

Az I. alperes szerződés érvénytelenségére alapított kifogását alaptalannak találta, mivel az I. rendű alperes maga állította, hogy a közjegyző a megállapodást felolvasta, és a tanúként kihallgatott ügyvéd pedig azt nyilatkozta, hogy a felek jogviszonyát feltárták, rendezték, ennek érdekében kötöttek szerződést, az egyeztetés csaknem két évig tartott. Kényszer, fenyegetés hatását az I. rendű alperes nem igazolta. A tartozáselismerés a Ptk. 242.§-ának (1) bekezdése szerint a bizonyítási terhet megfordította, az I. rendű alperes pedig nem bizonyította, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, illetve a szerződés érvénytelen lenne.

Az I. rendű alperesnek a terhek elszámolására vonatkozó beszámítási kifogását azért ítélte alaptalannak a törvényszék, mert álláspontja szerint a 2011. március 3. napjáig, a szerződés aláírásáig az addig felmerült veszteségek is nyilvánvalóan elszámolásra kerültek, hiszen a szerződést szerkesztő ügyvéd tanú úgy nyilatkozott, hogy a felek teljes jogviszonya rendezésre

került, és a szerződés szövegéből is az következett, hogy az egész jogviszonyt újra rendezték a felek.

Alaposnak találta ezért a vagyonmegosztásból fennmaradó 3.250.000 forint és kamata, valamint a 41,7 hektár föld használat után járó 3.127.500 forint és kamatai iránti igényt. A 13.200.000 földhasználati díjjal kapcsolatos, 2012-2023. évekre vonatkozó igényt elutasította azzal az indokkal, hogy felperesek nem követelhetnek 2023. évig előre földhasználati díjat.

A perköltségről a Pp. 81.§-ának (1) bekezdése szerint, a perveszteség-pernyertesség arányában rendelkezett.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperesek és az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést.

A felperesek fellebbezésükben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan annak kereseti kérelmük szerinti megváltoztatását kérték.

Előadták, hogy a 2012-2023. évek között fizetendő 13.200.000 forint földhasználati díjra vonatkozó rendelkezéssel nem értenek egyet. Állították, hogy a 2006. május 25-én kelt szerződés már rendelkezett a földek használati díjáról. E kötelezettségének az I. rendű alperes nem tett eleget, ezért a 2011. március 3. napján kelt szerződésben a már lejárt földhasználati díjak, összesen 13.200.000 forint tőke megfizetésére részletfizetést engedélyeztek az I. rendű alperes részére a 2012-2023. évekig terjedően évi 1.100.000 forint tőke + kamat összegben minden év december 31-ig, rögzítették ugyanakkor, hogy bármely részlet elmaradása esetén a teljes tartozás egy összegben esedékessé válik. Ezért 2023-ig nem előre követeltek földhasználati díjat az I. rendű alperestől, hanem a már lejárt, de meg nem fizetett tartozást tették a per tárgyává, részletfizetési kedvezményét pedig az I. rendű alperes elveszítette a nem teljesítés miatt. Ezért kérték további 9.900.000 forint megfizetésére kötelezni az I. rendű alperest. Ebben a kérdésben indítványozták dr. **S Z** tanú ismételt kihallgatását.

Kifogásolták továbbá a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseket. Állították, hogy mivel a keresetüket leszállították, ezért az ügy már nem volt olyan bonyolult, mint az eljárás kezdetekor, és az I. rendű alperesnek fizetendő perköltség nem áll arányban a valójában felmerült költségekkel. Továbbá véleményük szerint ténylegesen pernyertesek lettek, az I. rendű alperesnek ugyanis nem sikerült bizonyítania az érvénytelenségi kifogását.

Az I. rendű alperes fellebbezésében szintén az elsőfokú ítélet megváltoztatást kérte olyképpen, hogy utasítsa el a bíróság a felperesek keresetét, fenntartva az elsőfokú eljárás során kifejtett jogi álláspontját.

A fellebbező felek egymás fellebbezésére ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Az I. rendű alperes fellebbezése lényegében alapos, a felperesek fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást részben állapította meg helyesen, és részben alkalmazott helyes jogszabályokat. Jogi következtetésével és érdemi döntésével a másodfokú bíróság nem értett egyet. Továbbá az elsőfokú bíróság az ítéletével nem bírálta el valamennyi kereseti kérelmet, és az el nem bírált kereset tekintetében a per megszüntetésére sem került sor, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintette, érdemi döntést megváltoztatta és a keresetet a szerződés teljesítésére vonatkozó részében elutasította a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján, egyebekben - az ajándék visszakövetelésére vonatkozó kereseti kérelem tekintetében - az ítéletet - a

fellebbezési kérelem korlátaira tekintet nélkül - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására és újabb határozat hozatalára utasította a Pp.252.§-ának (2) bekezdése szerint.

Az ítéletábra a tényállást az alábbiakkal egészíti ki:

A „Családi gazdálkodás működéséről, illetve formai vagyon megosztásáról” szóló, 2006. május 25. napján kelt, dr. **B M** közjegyző által hitelesített megállapodás a következőket tartalmazta:

„1. A családi gazdaság, illetve a család tagjai közösen megállapítják, hogy a családi gazdaság 110,7 ha szántó és 5,2 ha erdő közös tulajdonú földön működik. Ezen földterületeket és a szülők **H**, ... u. 14. szám alatti lakását kb. 32.500.000 Ft Gépvásárlási és forgóeszköz hitel, illetve jelzálog terheli. A hiteltartozás lejáratí ideje: 2009. március, illetve 2010. május 30.

A fent említett földterületekből a hitel felvételiég 85 ha szántó és 5,2 ha erdőn a szülők id. I.rendű felperes neve és id. I.rendű felperes neve **B M** nevére holtig tartó haszonélvezeti jog volt bejegyezve, melyről jóhiszeműleg a hitel felvétel miatt lemondtak.

2. A családi gazdaság jelenlegi gépparkját az érintettek közös megállapodással 32.500.000 Ft-ra értékelték, amely megegyezik a fennálló hiteltartozással. A családi gazdaság jelenlegi vagyonát (mezei leltár, forgóeszköz, pénzkészlet) pedig 21.000.000 Ft-ra becsülik.

3. A családi gazdaság tagjai megállapodnak abban, hogy a megállapodás aláírása és hitelesítése után a megállapodásban leírtak szerint a családi gazdálkodás fenntartása mellett a gazdaságot 1 személyben ifj. I.rendű felperes működteti minimum a meglévő hitelek teljes visszafizetéséig (kb. 32.500.000 Ft + kamat), illetve a futamidő lejártáig.

4. A családi gazdaság tagjai megállapodnak abban, hogy egy formai vagyon megosztást hajtanak végre, melynek lényege, hogy a felértékelte vagyont családi gazdaságban résztvevő tagok között (3 fő) egyelő arányban szétosztják (21.000.000 osztva hárommal: 7.000.000 Ft/fő).

5. A megállapodás szerint a vagyonmegosztás értelmében ifj. I.rendű felperes 14.000.000 Ft-ot fizet a családi gazdaság másik kettő tagjának a következő módon: 4.500.000 Ft értékű gépet és eszközt ad át, majd 9.500.000 Ft készpénzt fizet ki a tagoknak a következő részletekben:

I. A megállapodás aláírásakor egy összegben 2.500.000 Ft-ot.

II. 2007. augusztus 30-ig 2.500.000 Ft-ot, 2008. augusztus 30-ig 2.500.000 Ft-ot, 2009. augusztus 30-ig 2.000.000 Ft-ot.

A fenti összegekre a megállapodás aláírásának időpontjától számítva a törlesztésekkel egy időben köteles kamatot fizetni, melynek mértéke a kifizetést megelőző az átlagos hitelkamat.

6. A jelenlegi géppark értéke megegyezik a hitelállomány összegével, ezért ezek az eszközök a vagyon megosztásban nem szerepelnek.

7. Ifj. I.rendű felperes a családi gazdaság működtetésének átvételével egy időben büntetőjogi kötelezettséget vállal a **N** Takarékszövetkezetnél fennálló hitel és lízingtartozás + kamatainak pontos megfizetésére, melynek fedezte a szülők **H**, ... utca 14. szám alatti háza. Továbbá kötelezettséget vállal a MKB-nál fennálló kb. 20.000.000 Ft hitel tartozás + kamatának megfizetésére 2010. május 30-ig, melynek fedezete a család tulajdonát képező földterület.

A hiteltartozások megfizetése érdekében az esedékes kamat, illetve tőketörlesztés mellett, köteles a hitelszámláján 2006. december 31-ig minimum 2.500.000 Ft és 2007. január 31-ig szintén 2.500.000

Ft-ot továbbá negyedévenként 1.250.000 Ft számlafeltöltést eszközölni, melyből 2007. márciusában köteles a szülők családi házáat terhelő hiteltartozás megfizetésére, illetve a jelzálog megszüntetésére. A gazdaság vezetője az érdekelt pénzintézményeknél betekintést engedélyez a családtagoknak befizetések határidőben történt ellenőrzésére. Az MKB számlán szereplő pénzzel csak a család többi tagjának beleegyezésével rendelkezhet.

8. A családtagok a tulajdonukban lévő földterületeket, mely részei a családi gazdaságnak és jelzáloggal terheltek továbbra is ifj. I.rendű felperes által működtet családi gazdaság használatába adják a vadászati jog fenntartása mellett minimum a hitelek teljes visszafizetéséig.

9. A családtagok megállapodnak, hogy a családi gazdaságban használt 110,7 ha szántó után ifj. I.rendű felperes 25.000/ha használati díjat köteles fizetni a volt haszonélvezőknek, a saját tulajdonrésze után is. Továbbá az 5,2 ha 0142 hrsz. erdő holtig tartó használati jogát átadja id. I.rendű felperes neve megbízott erdőgazdálkodónak. A használati díj minden évben emelkedik az egységes területalapú támogatás növekedésének százalékos mértékével. A földhasználati díjat minden év december 31-ig kell megfizetni.

10. A családtagok megállapodnak, hogy a futamidő lejártá után ifj. I.rendű felperes családi gazdálkodó a saját tulajdonát képező 41,7 ha szántó után továbbra is köteles használati díjat fizetni, a volt haszonélvezők (a szülőknek), azok haláláig, vagy azt visszaadja használatra. Esetleges földeladás csak a családtagok közös megegyezése alapján lehetséges.

11. Ifj. I.rendű felperes gondoskodik, illetve felel arról, hogy a hitelek teljes visszafizetéséig a használatban lévő géppark értéke megfeleljen a még fennálló hitelek értékével.

12. Amennyiben ifj. I.rendű felperes családi gazdálkodó 2010. május 30-ig bezárólag minden hiteltartozást teljesít, valamint a fent leírt fizetési kötelezettségének eleget tesz, úgy a családtagoknak a gépparkkal szemben a továbbiakban semmilyen követelésük nincs.

13. Az egyes fizetési kötelezettségek betartásához a családtagok 30 napos türelmi időt engedélyeznek. Amennyiben az előírt fizetési határidőt követő 30 napon belül nem történik teljesítés, úgy a családtagok visszaveszik a gazdaság irányítását, egy akkor elkészített vagyoni elszámolás mellett. Ifj. I.rendű felperes tudomásul veszi, hogy ez esetben köteles a gazdaság vezetéséről lemondani és abból a vagyoni elszámolás után kilépni. Ebben az esetben a fent említett elszámolási mód szerint a rá eső vagyonrészt a család kifizeti számára.

14. A 13 pontban felsorolt megállapodások, kötelezettségek maradéktalan teljesítése után a családnak ifj. I.rendű felperes családi gazdálkodóval szemben semmiféle követelése, illetve kötelezettsége nincs. Ifj. I.rendű felperes neve hozzájárul, hogy a formai vagyonmegosztásból a család részére 4.500.000 Ft értékben átadott erő és munkagépekre tulajdon, illetve üzemeltetési jogot szerezhessenek."

A „Megállapodás és tartozás elismerő okirat” megnevezésű, 2011. március 3. napján kelt, dr. S Z ügyvéd által szerkesztett és ellenjegyzett szerződés a következő rendelkezéseket tartalmazta:

„3. A megbeszélésen egyező előadás alapján a felek megállapították, hogy ifj. I.rendű felperes tartozása 4.500.000 Ft + kamattartozás, amely kamat 17%-os és 2006. május 25. napjától számítandó a kifizetés napjáig.

A felek megállapodása alapján ifj. I.rendű felperes 1.000.000 (egymillió) forint összeget megfizetett, ezért a felek további egyezség útján rendezik a tartozást és a jogosultak nem fordulnak bírósághoz.

4. Ifj. I.rendű felperes **H**, ... utca 44. szám alatti lakos elismerte, hogy szülei ... jogosultak felé 3.500.000 Ft tőke tartozása, illetve a fent említett megállapodás alapján 2006. május 25-től számítva 17%-os kamatfizetési kötelezettsége áll fenn. ... kijelenti, hogy a fennálló tartozását legkésőbb 2010. december 20. napjáig megfizeti. Nevezett kötelezettséget vállalt arra, hogy tartozásából 1/3 részt 2010. augusztus 30. napjáig, a fennmaradó összeget pedig 2010. december 20. napjáig megfizeti. Ezen összegek megfizetése nem történt meg.

5. A felek megállapítják azt, hogy a közöttük létrejött 2006. május 25-én kelt megállapodás 9. pontja alapján a családi gazdaság használatában lévő 110,7 ha szántó után 25.000 Ft ha/év használati díjat kellett volna fizetnie a kötelezettnek minden naptári év december 31. napjával. Ebből 2007. március 7. napján 2.600.000 Ft összeget átutalással megfizetett. Jelenleg a 2007. évi, 2008. évi és 2009. és 2010. évi megállapodásos díjak nem kerültek kifizetésre a vonatkozó kamatokkal együtt.

A felek megállapodnak abban, hogy ifj. I.rendű felperes ezen tartozását is elismeri, azonban erre legkésőbb 2010. augusztus 20. napját követő 8 napon belül köteles fizetési határidőkkel megjelölt megállapodást kötnie akkor, ha a 2010. augusztus 20. napján esedékes - az előző pontból adódó - kötelezettségének eleget tett. Erre nem került sor a fentiek miatt.

6. Felek megállapodnak abban, hogy kötelezett fennálló tartozásait az alábbiak szerint teljesíti:

- a vagyonmegosztásból fennálló 3.500.000 Ft tartozásából 250.000 Ft összeget 2011. március 15-ig, 2.250.000 Ft összeget 2011. október 01-ig, míg a fennmaradó 1.000.000 Ft tőketartozást és kiszámított járulékokat legkésőbb 2012. október 01-ig fizeti meg jogosultaknak. A tartozás teljes megfizetése után jogosultak a megosztási okirat 12. pontja alapján nyilatkozatot adnak.

- A kötelezett a fentiek alapján elismeri az idézett megállapodás alapján föld használati díj tartozását a fentiek szerint. A felek megállapodása alapján - a kötelezett fizetőképességére is tekintettel - a fennálló tartozást 2012-2023 évek között évi 1.100.000 Ft + kamatai részösszegben minden év december 31. napjáig köteles megfizetni a kötelezett. Első részletfizetés időpontja 2012. december 31. Az utolsó részletfizetés alkalmával a kamatelszámolást is el kell készíteni és a kamatokat ki kell fizetni!

7. Felek kijelentik, hogy amennyiben jelen megállapodás alapján a teljesítés a fenti hatánapokig nem történik meg, a teljes tartozás esedékessé válik egy összegben és id. I.rendű felperes neve és felesége minden további felszólítás nélkül a 2006. május 25-i megállapodás, valamint jelen megállapodás alapján a pert a teljesítés iránt ifj. I.rendű felperes ellen megindíthatja.

8. Felek kijelentik, hogy a jelen okiratban rendezett tartozás mellett ifj. I.rendű felperes a 2006. május 25-i megállapodás alapján az általa használt, saját tulajdonát képező földterületek (a haszonélvezeti joggal korábban terület kb. 45 ha) után továbbra is köteles szüleinek megállapodás alapján számított összeget megfizetni."

Az I. rendű alperes beszámítási kifogást terjesztett elő, amely az alábbi tételekből tevődik össze:

- 40.690.233 forint Mecsek Takarékszövetkezet felé teljesített törlesztések,
- 14.050.000 forint mezei leltár (mezőgazdasági munka és befektetett input anyagok, forgóeszköz, még raktáron lévő vetőmag, műtrágya, permetszer stb. valamint pénzkészlet),

- 65 hektár nagyságú termőföld családi gazdaságból történő kivétele miatt elmaradt haszon - összegének meghatározására igazságügyi szakértőt kért,
- földalapú támogatásokból elmarad haszon 16.750.000 forint,
- valamint a jogellenesen kivett földekre vonatkozóan minimálisan hektáronként 100.000 forint, azaz 6.700.000 forint kiesett jövedelem, amely a családi gazdaság bevételeit növelte volna,
- 1.500.000 forint a letermelt erdőterületről felperesek által elért haszon.

A felperesek az I. rendű alperes beszámítási kifogásából azt a tényállítást nem vitatták, hogy 20 hektár, az I. rendű felperes saját tulajdonában álló földterületet kivontak a családi gazdálkodásból. A további 45 hektár földterületről állították, hogy az a II. rendű alperes tulajdona volt, és a II. rendű alperes vonta ki.

Egyebekben az I. rendű alperes beszámítási kifogásának jogalapjára és összegére érdemében nem nyilatkoztak, csupán azt adták elő, hogy az I. rendű alperes nem a jó gazda gondosságával gazdálkodott a családi gazdaságban, döntéseivel nem értettek egyet.

Rámutat az ítélet tábla arra, hogy a felperesek eredeti kereseti kérelmükben a 2002. május 24-én megkötött szerződés szerinti, az I. rendű alperes tulajdoni illetőségén fennállt holtig tartó haszonélvezeti jogukat, mint ajándékot követelték vissza az I. rendű alperestől a Ptk. 582.§-ának (2) és (3) bekezdésére hivatkozva. A 15.P.21.497/2014/2. számú tárgyalási jegyzőkönyvben, 2015. január 19. napján kereseti kérelmüket e vonatkozásban „leszállították”, valójában e kereseti kérelmüktől elálltak. Ebben a körben azonban a per megszüntetésére nem került sor, az elálláshoz való hozzájárulásról és a költségigényről az alpereseket az elsőfokú bíróság nem nyilatkoztatta.

Emiatt a másodfokú bíróság a Pp. 252.§-ának (2) bekezdése alapján, a fellebbezési kérelem korlátaira tekintet nélkül, az elsőfokú ítéletet az ajándék visszakövetelésére vonatkozó részében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per folytatására és újabb határozat hozatalára utasította.

A kereseti kérelemnek a szerződés teljesítésére kötelező részében az ítélet tábla az elsőfokú bíróság határozatát a fentiekre tekintettel - mivel az ajándék visszakövetelése tárgyában a keresetet nem bírálta el, illetve a pert nem szüntette meg - részítéletnek tekintette a Pp.213.§-ának (2) bekezdésére figyelemmel.

E kérdésben azonban a másodfokú bíróság a törvényszék érdemi döntésével nem értett egyet az alábbiak miatt, amely tényekkel és indokokkal ekként az ítélet tényállását és jogi indokolását kiegészíti:

Az arra jogosult felek a családi gazdaságot nem szüntették meg.

A családi gazdaságok létrehozásáról, nyilvántartásba vételéről, működtetéséről, valamint kiemelt támogatásukról szóló 326/2001. (XII.30.) Kormányrendelet 2.§-a értelmében a családi gazdaságot az illetékes földművelésügyi feladatkörében eljáró megyei kormányhivatal veszi nyilvántartásba, illetőleg az 5.§-ból következően megszűnése esetén törli a nyilvántartásból.

A kormányrendelet 3.§-a kimondja, hogy a gazdálkodó család tagjai vagyoni, elszámolási viszonyukat szerződésben kötelesek szabályozni.

Osztotta az ítélet tábla az I. rendű alperesnek azt az álláspontját, hogy a családi gazdaságra a Ptk.-nak a polgári jogi társaságra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Helyesen hivatkozott az I. rendű

alperes arra, hogy a Ptk.571. §-ának (1) bekezdése alapján a társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában a nyereség és a vagyoni hozzájárulást meghaladó veszteség a tagok között egyenlő arányban oszlik meg. A működés során szerzett közös tulajdonba került dolgok tulajdoni hányada - a társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában - egyenlő. Semmis az a megállapodás, amely valamely tagot a nyereségből vagy a veszteségből kizár. Az elszámolást azonban ugyanezen jogszabályhely alapján évenként kell megejteni.

Ennek ellenére a családi gazdaság tagjai nem készítettek évenkénti elszámolást; sőt, sem a 2006., sem a 2011. évi megállapodás nem értékelhető teljes elszámolásként, hiszen valóban nem tartalmazta az összes kiadást és összes bevételt. Erre utal egyrészt a szerződések szövege, másrészt dr. S Z ügyvéd vallomása is: „az általam szerkesztett megállapodásnak semmi köze nincs a családi gazdálkodáshoz, ez egy vagyoni jogi megállapodás, amelynek a lényege az volt, hogy a szülők nem fordulnak bírósághoz, nem kéri a 2002-es haszonélvezeti jogról lemondó nyilatkozat érvénytelenségének a megállapítását" (... Törvényszék 15.P.21.497/2015/15. számú jegyzőkönyv 5. oldal 4. bekezdése).

A 2006. évi és 2011-es szerződések, amelyekre a felperesek a keresetüket alapították, közelebb állnak a családi gazdasághoz, mint polgári jogi társasághoz megszüntető szerződéshez a vagyonmegosztás miatt - anélkül azonban, hogy a családi gazdasághoz, mint polgári jogi társasághoz megszüntetnék. Ilyen lehetőséget azonban a Ptk. nem ismer. A Ptk. 570.§-ának (1) bekezdése értelmében ugyanis a vagyoni hozzájárulás vagy értéke kiadását csak a társaság megszűnésekor, illetőleg akkor lehet követelni, ha a tag a társaságtól megválik.

Ezért a felperesek nem követelhetik a családi gazdaság (polgári jogi társaság) megszüntetése nélkül a családi gazdaság vagyonának felosztását és kiadását - még a szerződések és az I. rendű alperes tartozáselismerő nyilatkozatára alapítva sem. E szerződések és tartozáselismerő nyilatkozat ugyanis jogszabályba, a Ptk.570.§-ának (1) bekezdésébe ütközik, ekként semmisek a Ptk.200.§-ának (2) bekezdése értelmében. E körülményt a másodfokú bíróság a Ptk.234.§-ának (1) bekezdése szerint hivatalból észlelte. Az annak alapjául szolgáló tényekre - benne foglalva - az I. rendű alperes is hivatkozott, amikor előadta, hogy a 2006. és 2011. évi megállapodás a felperesek javára egyoldalú előnyöket tartalmaz, a terhek megosztásáról nem rendelkezik.

Semmis szerződésre igényt alapítani nem lehet, ezért a másodfokú bíróság a szerződés teljesítésére kötelezés tárgyában az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperesek keresetét elutasította a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján.

Megjegyzi az ítélet, hogy a ... Törvényszék 15.P.20.769/2014/4. számú jegyzőkönyvében foglaltan, a 2. oldalon a felperesek kereseti kérelmüket felemelték olyképpen, hogy a 3.127.500 forint földhasználati díj helyett 4.170.000 forint földhasználati díj megfizetésére kérték kötelezni az I. rendű alperest a 2013. évre vonatkozóan is, és erre az időszakra 2012. július 1. napjától kérték kamatot. E felemelt kereseti kérelemről viszont az elsőfokú bíróság nem határozott. Ugyanakkor a fent kifejtettek szerint nem volt jelentősége e körülménynek, mivel a másodfokú bíróság a felperesek keresetét jogalapjában találta alaptalannak, és teljes egészében utasította el.

Erre tekintettel az elsőfokú bíróságnak a perköltségre vonatkozó rendelkezését is megváltoztatta, és a Pp.78.§-ának (1) bekezdését és 82.§-ának (2) bekezdését alkalmazva a teljes elsőfokú perköltség megfizetésére a felpereseket kötelezte egyetemlegesen.

Az elsőfokú eljárásban a pertárgyérték - a szerződés teljesítésére kötelezés kérdésében - 7.060.000 forint volt (3.250.000 forint a 2006. évi „vagyonmegosztás” szerinti összeg, míg további 3.810.000 forint a Pp.24.§-ának (1) bekezdés *a*) pontja szerinti összeg, azaz a 110,7 ha + 41,7 ha x 25.000 forint/ha használati díj egy évi értéke). Ennek a 6%-a 423.000 forint, amely a felperesek illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett illeték, amelyet a Magyar Állam javára a felperesek kötelesek megfizetni egyetemlegesen, külön felhívásra az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (továbbiakban: Kmr.) 13.§-ának (2) bekezdése, továbbá a Pp.82.§-ának (2) bekezdése értelmében.

Pervesztességük miatt kötelesek továbbá megfizetni az I. rendű alperes elsőfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat, mint perköltségét, amelyet az ítélőtábla a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés *a*) pontja alapján 5%+ ÁFA összegben állapított meg (353.000 + 95.310 =) 448.310 forintban.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak nyilatkoztatnia kell az alpereseket az ajándék visszakövetelése iránti igény vonatkozásában az elálláshoz való hozzájárulásról, illetőleg a perindítás kapcsán felmerült költségigényükről. Ezt követően - a nyilatkozatok függvényében - a pert e tárgyban meg kell szüntetnie az elsőfokú bíróságnak a Pp. 160.§-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint 157.§-ának *e*) pontjára tekintettel, vagy e kereseti kérelemről is érdemben kell döntenie.

A hatályon kívül helyezés folytán a másodfokú bíróság a másodfokú eljárás során felmerült költségeket az ajándék visszakövetelése tárgyában előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság köteles rendelkezni a megismételt eljárásban hozandó határozatában a Pp. 252.§-ának (4) bekezdése, valamint a 4/2009. (XII.14.) számú PK vélemény I.2. pontja értelmében.

Az ajándék visszakövetelése iránti kereseti kérelem pertárgyértéke 17.271.315 forint volt. Ennek 8% a feljegyzett fellebbezési illeték, azaz 1.381.700 forint. Míg a felpereseknek, mint együttes jogosultaknak és az I. rendű alperesnek a kifejtett tevékenység alapján mérsékelt összegben 127.000 - 127.000 forint költsége merült fel (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés *a*) és *b*) pontja, valamint (5) és (6) bekezdése), a II. rendű alperesnek költsége nem merült fel a másodfokú eljárásban.

A részítélettel elbírált kereseti kérelem vonatkozásában, a felperesek fellebbezésével összefüggésben a pertárgyérték a Pp.24.§-ának (2) bekezdés *a*) pontja alapján (110,7 ha x 25.000 forint =) 2.767.500 forint. Ennek 8%-a a feljegyzett fellebbezési illeték, azaz 221.400 forint, amit a felperesek kötelesek viselni egyetemlegesen, külön felhívásra a Magyar Állam javára az Itv.74.§-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kmr.13.§-ának (2) bekezdése és a Pp.82.§-ának (2) bekezdése szerint.

A felperesek sikertelenül fellebbeztek, ezért ők kötelesek viselni az I. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban a részítélet kapcsán felmerült perköltségét, amely a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés *a*) pontja és (5) bekezdése alapján 87.870 forint.

A részítélettel elbírált kereseti kérelem vonatkozásában, az I. rendű alperes fellebbezésével összefüggésben a pertárgyérték a fent kifejtettek szerint 7.60.000 forint. Ennek 8%-a a feljegyzett fellebbezési illeték, amely 564.000 forintot tesz ki, és amit a felperesek kötelesek viselni egyetemlegesen, külön felhívásra, a Magyar Állam javára az Itv.74.§-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kmr.13.§-ának (2) bekezdése és a Pp.82.§-ának (2) bekezdése szerint.

Az I. rendű alperes sikeresen fellebbezett, ezért a felperesek kötelesek viselni az I. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban a részítélet kapcsán felmerült perköltségét, amely a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján 224.155 forint.

Vagyis a másodfokú eljárásra a felperesek, mint egyetemleges kötelezettek 312.025 forint ügyvédi munkadíjjal tartoznak az I. rendű alperes felé, míg a Magyar Állam javára összesen 786.200 forint fellebbezési illetéket kötelesek megfizetni.

A másodfokú bíróság a fellebbezéseket tárgyaláson kívül bírálta el a Pp.256/A.§-ának (4) bekezdésére tekintettel.

P é c s, 2016. július 7.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró